© OP
9.11.2016

Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE 201/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt OP Ryhmän lausuntoa otsikkoasiassa. Kunnioittaen haluamme tuoda valiokunnan tietoon seuraavan lausuntomme:

Hallituksen esityksen taustalla on Valtiovarainministeriön työryhmämuistio *"Finanssivalvonnan toiminta yhteisessä valvontamekanismissa sekä rahoitus muuttuvassa toimintaympäristössä"*. Olemme antaneet valtiovarainministeriölle työryhmämuistiota koskevan kriittisen lausunnon 18.8.2016.

Koska lopullisen hallituksen esityksen sisältöön ei ole lausuntomme jälkeen tehty muutoksia, lausuntomme eduskunnan talousvaliokunnalle perustuu varsin pitkälle aiemmin valtiovarainministeriölle toimittamaamme lausuntoon.

Haluamme saattaa eduskunnan talousvaliokunnan tietoon seuraavat keskeiset kannanottomme:

1. Hallituksen esityksen taustalla oleva valtiovarainministeriön työryhmän lähestymistapa on virheellinen ja johtaa valvontamaksujen osalta epäoikeudenmukaiseen lopputulokseen
2. Finanssivalvonnan valvontakulujen katteeksi perittäviin maksuihin ei tule sisällyttää EKP-valvonnan eikä julkisen vallan käytöstä aiheutuvia kuluja
3. Finanssivalvonnan yksittäisten valvontatoimien kriittinen tarkastelu on laiminlyöty
4. Ehdotettujen valvontamaksujen perusteet voivat vääristää kilpailua
5. Valvottavilta perittävien puhtaasti hallinnollisten maksujen ja muiden nousseiden kustannusten yhteisvaikutukset on jätetty arvioimatta

Perustelemme kannanottojamme tarkemmin jäljempänä.

Laatija
OP Ryhmä Edunvalvonta
Jukka Ruuskanen
050 5685580

Postiosoite
PL 308
00101 Helsinki

Käyntiosoite
Gebhardinaukio 1
Helsinki

Sähköpostiosoite/Internet
jukka.ruuskanen@op.fi
op.fi

1. **Työryhmän lähestymistapa oli virheellinen ja johtaa valvontamaksujen osalta epäoikeudenmukaiseen lopputulokseen**

Finanssivalvonnasta annetun lain tarkastamista pohtineen työryhmä ei muistiossaan nosta esille mahdollisuuksia Finanssivalvonnan toiminnan tehostamiseen ja tehostamisen tarjoamiin mahdollisuuksiin kustannustason pienentämiseen. Tämä on selvästi vastoin aiemmin linjattuja periaatteita, koska jo Finanssivalvonnasta annettua lakia säädettäessä sitä koskevaan hallituksen esitykseen (HE 66/2008) sisällytettiin seuraava lause (sivu 76):

"Jos valvontamaksukertymä supistuu merkittävästi Suomessa olevien valvontamaksuvelvollisten määrässä tai niiden toiminnan laajuudessa tapahtuvien merkittävien muutosten vuoksi, valvontamaksujen tarkistamisen sijasta tulisi ensisijaisesti sopeuttaa valvonnan kustannuksia, erityisesti henkilöstöresurssit, vastaamaan muuttunutta tilannetta."

Muistion lähtökohtana vaikuttaa olevan enemmän valvontamaksukertymän säilyttäminen aiemmalla tasolla, sisällyttämällä Finanssivalvonnan kustannukset kotimaisten luottolaitosten lisääntyneisiin maksuihin ilman, että muuttuneessa tilanteessa toiminnan kehittämismahdollisuuksia on pohdittu (HEn sivu 15: "*Lain tarkistamisen yhteydessä tuleekin arvioida maksuperusteiden kalibrointi siten, että lain mahdollistama enimmäismäärä asettuisi nykyistä lähemmäksi käytännössä Finanssivalvonnan kustannusten kattamiseksi perittäviä maksuja*"). Pidämme tätä linjausta virheellisenä sekä Finanssivalvonnasta annetun lain vuoden 2008 perustelujen että finanssialan toteuttamien omien kulusopeuttamistoimenpiteiden vastaisena.

Työryhmän omaksuma lähestymistapa on virheellinen. Tämä olisi tullut korjata lopullisen hallituksen esityksen laatimisessa. Pidämme virheenä sitä, että valtiovarainministeriö ei ole toiminut näin.

2. **Finanssivalvonnan valvontakulujen katteeksi perittäviin maksuihin ei tule sisällyttää EKP-valvonnan eikä julkisen vallan käytöstä aiheutuvia kuluja**

Euroopan Keskuspankin pankkivalvonnan aloittaessa suoran pankkivalvontansa tapahtui Finanssivalvonnan suorittamaa luottolaitosten valvontaa koskeva olennainen muutos. Euroalueen merkittävimmät luottolaitokset siirtyivät vuoden 2014 marraskuun alussa pankkiunionin yhteisen valvontamekanismin mukaiseen suoraan EKP:n valvontaan. OP Ryhmä on suurin suomalainen luottolaitosryhmä, joka toimii suorassa EKP:n valvonnassa.

Varsinaisessa valvonnassaan EKP tukeutuu osin kansallisen valvojan toimintaan ja resursseihin. Valvottavien kannalta asiaa tarkastellessa on Fivan vastuulle jääneen toiminnan rinnalle tullut EKP:n huomattavan laaja valvonta, jossa Fivan resursseilla näyttää edelleen olevan keskeinen rooli.

Työryhmämuistiossa eikä sen perusteella laaditussa hallituksen esityksessä ole otettu kantaa näiden kahden valvojan valvontojen päällekkäisyyksiin tai niiden keskinäiseen koordinaatioon. Finanssivalvonnalta EKP:lle siirtyneiden valvontavastuiden myötä Finanssivalvonnan oma rooli OP ryhmän valvonnassa on pienentynyt olennaisesti. Tämän tulisi vastaavasti pienentää Finanssivalvonnan valvontamaksuja. Näin ei ole tapahtumassa; valvontamaksujen pienenemistä ei esitetä. Päinvastoin maksutasoja esitetään korotettaviksi. Finanssivalvonnan EKP:n valvonnassa tekemän työn kustannukset tulee kattaa sen EKP:n valvontamaksuilla.

Finanssivalvonnan vastuulle jääneiden tehtävien tarkasteluun tulee sisällyttää myös ne tehtävät, jotka eivät ole varsinaisia valvontatehtäviä. Säädöskehityksessä on tapahtunut huomattava siirtymä EU:n tai kotimaisten varsinaisten lainsäädäntötoimien alapuolelle sijoittuvaan alemmantasoiseen sääntelyyn. Siltä osin kuin tämä työ aiheuttaa Finanssivalvonnalle kustannuksia, olisi tämä osuus tullut sisällyttää julkisen vallan käyttämisenä julkisen rahoituksen piiriin.

Finanssivalvonnan perimiä valvontamaksuja olisi tullut esittää alennettavaksi siltä osin kuin ko. valvonta sisältyy EKP:n valvontaan, jota varten EKP kerää valvontamaksuja. Finanssivalvonnan julkisen vallan käyttö alemman asteisten säädösten laadinnassa olisi tullut kattaa julkisin varoin eikä sen kuluja olisi tullut sisällyttää valvontamaksuihin.

3. Finanssivalvonnan yksittäisten valvontatoimien kriittinen tarkastelu on laiminlyöty

OP Ryhmä toimii talletuspankkien yhteenliittymistä annetun lain mukaisena yhteenliittymänä. Kyseisen lain mukaan Finanssivalvonta valvoo yhteenliittymän keskusyhteisönä toimivaa OP osuuskuntaa, joka valvoo yhteenliittymään kuuluvia luottolaitoksia. Käytännössä keskusyhteisön valvonta on suhteessa viranomaisvalvontaan aina ensisijaista ja viranomaisvalvonnan tulisi kohdistua keskusyhteisöön ja yhteenliittymään kokonaisuutena.

OP Ryhmä joutuu edelleen toimittamaan Finanssivalvonnalle runsaasti jäsenluottolaitoskohtaisia raportteja, mikä aiheuttaa OP Ryhmälle merkittäviä kustannuksia. Raportoitavien soolotason luottolaitosten tai niiden konsernien raportoitavien yksiköiden määrä on useita satoja. Finanssivalvonnan valvoma yhteenliittymän keskusyhteisö valvoo yhteenliittymälain mukaisesti jäsenluottolaitoksiaan. Lisäksi yhteenliittymän jäsenet ovat keskusyhteisön kanssa yhteisvastuussa ryhmittymän ja sen jäsenten vastuista. Näin ollen tarvetta soolotasoiselle rinnakkaiselle raportoinnille ja valvonnalle mielestämme ei enää ole. Kahdenkertaista valvontaa ei myöskään muutoin voida pitää perusteltuna eikä kustannustehokkaana menettelynä. Jäsenluottolaitosten kahdenkertaisesta valvonnasta luopuminen mahdollistaisi valvontaviranomaisen resurssien keskittämisen koko yhteenliittymän ja jäsenluottolaitoksilta edellytettävien laadullisten vaatimusten valvontaan sekä toiminnan tehostamiseen.

Mielestämme nyt käsiteltävän hallituksen esityksen laatimisen yhdeksi keskeiseksi tarkastelun kohteeksi olisi tullut ottaa mm. kuvatunlaisten tarpeettomien ja runsaasti työllistävien valvontatoimien karsinta sekä koordinoidumman ja kustannustehokkaamman valvonnan toiminnan kehittäminen.

4. Ehdotettujen valvontamaksujen perusteet voivat vääristää kilpailua

Lähtökohtaisesti pidämme hyvänä sitä, että valvontamaksulakiin lisättäisiin uudet maksuluokat Euroopan talousalueella toimiluvan saaneiden luottolaitosten Suomessa toimiville sivuliikkeelle.

Esityksessä todetaan (sivu 18), että sivuliikkeiden valvontamaksujen tulisi olla "tarkoituksenmukaisessa suhteessa" valvonnasta aiheutuvaan työmäärään. Tätä "tarkoituksenmukaisuutta" ei esityksessä ole tarkemmin avattu.

Pidämme tärkeänä, että kaikilta luottolaitoksilta peritään kustannusvastaavuusperiaatteella sellaiset valvontamaksut, jotka vastaavat aiheutuvaa työmäärää ja toisaalta maksuperusteet ovat yleisesti läpinäkyvät ja vertailukelpoiset. Myös ulkomaisten sivuliikkeiden valvontamaksujen määräytymisen tulee perustua analyysiin ko. valvontatoiminnan laajuudesta ja sen kustannuksista.

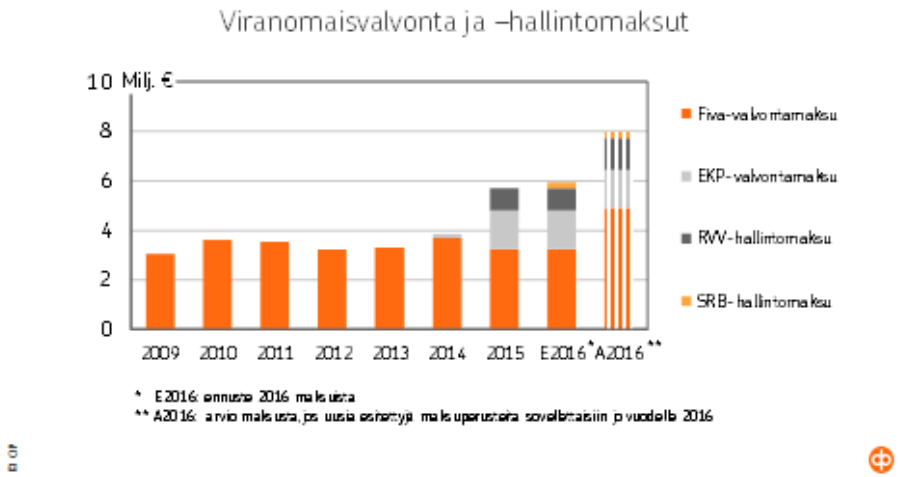
Katsomme, että läpinäkyvyyden ja kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi maksupohjan tulisi olla kaikille Suomessa toimiville toimijoille sama. Tämä olisi mahdollista varmistaa esim. edellyttämällä sivuliikkeiden taseiden tai laskennallisten taseiden julkisuutta.

5. Valvottavilta perittävien puhtaasti hallinnollisten maksujen ja muiden nousseiden kustannusten yhteisvaikutukset on jätetty arvioimatta valmistelussa

Valtiovarainministeriö on tehnyt erillisen hallituksen esityksen Rahoitusvakausviraston hallintomaksujen muutoksia. Tältä osin viittaamme ko. esityksen yhteydessä talousvaliokunnalle aiemmin 27.10.2016 esittämäämme lausuntoon.

Ministeriön aiemassa muistiossa ja nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä sivuutetaan esimerkiksi EKP:n valvonnan myötä ja Rahoitusvakausviraston perustamisen yhteydessä luottolaitoksille sälytetyt uudet hallinnolliset kustannukset. Myös EU:n Single Resolution Board laskuttaa suoraan luottolaitoksilta hallintomaksuja. Näiden ja muiden uusien kustannusten ja nyt esitettävien prosentuaalisesti suurten korotusten kokonaisvaikutuksia ei nyt vireillä olevissa esityksissä pyritä arvioimaan.

Luottolaitosten varautuessa jatkossakin kiristyviin vakavaraisuus- ja muihin vaatimuksiin, muodostuvat niille aiheutuvat useat uudet kustannuserät kokonaiskustannuksina suuriksi.

Pelkästään yllä kuvattu kustannusnousu vastaa useiden kymmenien työpaikkojen aiheuttamia kustannuksia OP Ryhmässä.

Pidämme valitettavana, että hallituksen esityksessä eikä sen valmistelussa ole otettu huomioon näiden hallinnollisiksi katsottavien kustannusten ja niiden tuntuvien korostusten sekä edellä mainittujen vakavaraisuusvaatimusten aiheuttamia kokonaisvaikutuksia.

OP Osuuskunta

Harri Luhtala
Talousjohtaja

Erkki Sarsa
Edunvalvontajohtaja